

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (nionde avdelningen)

den 19 april 2018 *

”Begäran om förhandsavgörande – Förfaranden vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster – Direktiv 2004/17/CE – Skyldighet att justera priser efter tilldelning av kontrakt – En sådan skyldighet följer inte av vare sig direktiv 2004/17 eller de allmänna principer som ligger till grund för 56 FEUF och direktiv 2004/17/EG – Städ- och underhållstjänster knutna till järnvägstransport – Artikel 3.3 FEU – Artiklarna 26, 57, 58 och 101 FEUF – Avsaknad av tillräckliga uppgifter om de faktiska och rättsliga omständigheterna i det nationella målet och om skälen till varför det är nödvändigt att besvara tolkningsfrågorna – Avvisning – Artikel 16 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Bestämmelser i nationell rätt vilka inte genomför unionsrätten – Bristande behörighet”

I mål C-152/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen, Italien) genom beslut av den 24 november 2016, som inkom till domstolen den 24 mars 2017, i målet

Consorzio Italian Management,

Catania Multiservizi SpA

mot

Rete Ferroviaria Italiana SpA,

meddelar

DOMSTOLEN (nionde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Vajda (referent) samt domarna E. Juhász och C. Lycourgos,

generaladvokat: M. Bobek,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Consorzio Italian Management och Catania Multiservizi SpA, genom E. Giardino och A. Cariola, avvocati,

* Rättegångsspråk: italienska.

- Rete Ferroviaria Italiana SpA, genom U. Cossu, avvocato,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av S. Fiorentino, avvocato dello Stato,
- Spaniens regering, genom M.J. García-Valdecasas Dorrego, i egenskap av ombud,
- Europaparlamentet, genom L. Visaggio och R. van de Westelaken, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska unionens råd, genom E. Moro och M. Balta, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom G. Gattinara och P. Ondrůšek, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser dels tolkningen av artikel 3.3 FEU, artiklarna 26, 56–58 och 101 FEUF, artikel 16 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (försörjningsdirektivet) (EUT L 134, 2004, s. 1), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EU) nr 1251/2011 av den 30 november 2011 (EUT L 319, 2011, s. 43) (nedan kallat 2004/17), dels bedömningen av huruvida direktiv 2004/17 är giltigt.
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Consorzio Italian Management och Catania Multiservizi SpA och å andra sidan Rete Ferroviaria Italiana SpA (nedan kallat RFI), angående den senares beslut att inte bifalla de förras begäran, efter tilldelningen av ett kontrakt avseende bland annat städtjänster på järnvägsstationer, om en justering av priserna vad gäller detta kontrakt.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Genom direktiv 2004/17 samordnas förfarandena vid upphandling på särskilda områden som avses i artiklarna 3–7 i nämnda direktiv, inbegripet transporttjänster.
- 4 I avdelning I i kapitel III, med rubriken ”Allmänna principer”, återfinns artikel 10, som har rubriken ”Principer för tilldelning av kontrakt”, i vilken följande föreskrivs:

”Upphandlande enheter skall behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet sätt.”

- 5 I artikel 16 i detta direktiv, som har rubriken ”Tröskelvärden för kontrakt”, föreskrivs följande:

”Detta direktiv skall tillämpas på alla upphandlingskontrakt som inte skall undantas enligt artiklarna 19–26 eller artikel 30 när det gäller utövande av verksamheten i fråga, och vars värde exklusive mervärdesskatt beräknas uppgå till minst följande tröskelvärden:

- a) 400 000 euro vid varu- och tjänstekontrakt.

...”

- 6 Artikel 20 i detta direktiv, med rubriken ”Kontrakt som tilldelas för annat än utövande av verksamhet som omfattas av detta direktiv eller för utövande av sådan verksamhet i tredje land”, har följande lydelse i punkt 1:

”Detta direktiv gäller inte kontrakt som den upphandlande enheten tilldelar för något annat än utövande av de typer av verksamhet som anges i artiklarna 3–7 ...”

- 7 I artikel 55 i direktiv 2004/17, med rubriken ”Tilldelningsgrunder”, föreskrivs följande i punkt 1:

”Utan att nationella lagar och andra författningar om ersättning för vissa tjänster påverkas skall den upphandlande enheten tillämpa följande kriterier vid tilldelning av kontrakt:

- a) Om tilldelningen sker på grundval av det ur den upphandlande enhetens synvinkel ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet i fråga, t.ex. leverans- eller genomförandetid, driftskostnad, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska och funktionella egenskaper, miljöegenskaper, tekniska fördelar, eftermarknadsservice och tekniskt stöd, åtagande när det gäller reservdelar, fortlöpande leverans och pris.

- b) I annat fall, enbart det lägsta priset.”

- 8 I artikel 94 i domstolens rättegångsregler föreskrivs följande:

”Förutom de frågor som hänskjuts till domstolen för förhandsavgörande ska begäran om förhandsavgörande innehålla följande:

- a) Saken och en sammanfattning av de relevanta omständigheterna, såsom dessa har utretts av den hänskjutande domstolen eller, i vart fall, en redogörelse för de faktauppgifter som ligger till grund för frågorna.

...

- c) En redogörelse för de skäl som fått den hänskjutande domstolen att undra över tolkningen eller giltigheten av de aktuella unionsrättsliga bestämmelserna, och för det samband som den hänskjutande domstolen har funnit föreligga mellan de unionsrättsliga bestämmelserna och den nationella lagstiftning som är tillämplig i det nationella målet.”

Italiensk rätt

- 9 I artikel 2.4 i decreto legislativo nr 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE (lagstiftningsdekret nr 163 om offentlig upphandling av bygg- och anläggningsarbeten, tjänster och varor till genomförande av direktiv 2004/17/EG och 2004/18/EG) av den 12 april 2006 (ordinarie tillägg till GURI nr 100, av den 2 maj 2006) (nedan kallat lagstiftningsdekret nr 163/2006) föreskrivs följande:

”I avsaknad av uttryckliga bestämmelser i denna lag, ska den avtalade verksamhet som avses i artikel 1 också regleras enligt bestämmelserna i civillagen.”

- 10 Artikel 115 i lagstiftningsdekret nr 163/2006, som har rubriken ”Prisanpassning”, har följande lydelse:

”1. Alla kontrakt för tjänster eller varor som ska uppfyllas successivt bör innehålla en klausul om regelbunden justering av priset. Justeringen ska göras på grundval av en undersökning av de chefer som ansvarar för förvärv av varor och tjänster mot bakgrund av de uppgifter som avses i artikel 7.4 c och 7.5.”

- 11 Artikel 115 i detta lagdekret återfanns inte bland de bestämmelser som, enligt artikel 206, var tillämpliga på offentlig upphandling för de särskilda sektorer som motsvarar dem som avses i artiklarna 3–7 i direktiv 2004/17.

- 12 Artikel 1664 i Codice civile (civillagen), med rubriken ”Ekonomiska karaktär eller svårigheter vid genomförandet”, föreskrivs följande i punkt 1:

”När det, på grund av oförutsebara omständigheter, uppstått ökning eller minskningar av kostnaderna för arbetskraft eller material som innebär det totala avtalade priset ökar eller minskar mer än en tiondel, kan köparen eller exploatören begära en justering av detta pris. Justeringen får endast beviljas för den skillnad som överstiger en tiondel.”

Målet vid den nationella domstolen och tolknings- respektive giltighetsfrågan

- 13 RFI har tilldelat sökandena i det nationella målet ett kontrakt om tillhandahållande av tjänster avseende städning och skötsel av offentliga lokaler och utrymmen samt servicefaciliteter på järnvägsstationer, anläggningar, kontor och verkstäder på olika platser inom ansvarsområdet för Direzione Compartimentale Movimento de Cagliari (den lokala transportstyrelsen i Cagliari). Avtalet innehöll en särskild bestämmelse om fastställande av förfarandet för justering av det avtalade priset, vilket utgjorde undantag från artikel 1664 i civillagen.
- 14 Under kontraktats fullgörande begärde sökandena i det nationella målet att RFI skulle företa en justering av det tidigare avtalade marknadspriset så att detta beaktade ökade utgifter till följd av ökade personalkostnader. Genom beslut av den 22 februari 2012 avslog RFI denna begäran.
- 15 Efter detta avslag väckte sökandena i det nationella målet talan vid Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Regionala förvaltningsdomstolen i Sardinien, Italien) om ogiltigförklaring av nämnda beslut.
- 16 I dom av den 11 juni 2014 ogillade Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Regionala förvaltningsdomstolen i Sardinien) överklagandet. Denna domstol fann att artikel 115 i lagstiftningsdekret nr 163/2006 inte var tillämplig på kontrakt avseende särskilda sektorer, såsom det kontrakt som är i fråga i det nationella målet. Den fann nämligen att tjänster avseende städning av järnvägsstationer, anläggningar, kontor och verkstäder är knutna till verksamheter inom särskilda sektorer, eftersom dessa tjänster avser nödvändiga delar som omfattas av järnvägstransportnätet.

Denna domstol tillade att en prisjustering inte heller var obligatorisk enligt artikel 1664 i civillagen, eftersom parterna till ett avtal får avvika från denna bestämmelse genom att i avtalet införa en klausul som begränsar prisjusteringen, vilket är fallet i det nationella målet.

- 17 Sökandena i det nationella målet överklagade denna dom till den hänskjutande domstolen och anförde, inom ramen för deras första och andra grund, att artikel 115 i lagstiftningsdekret nr 163/2006, eller, i andra hand, artikel 1664 i civillagen, tvärt emot vad Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Regionala förvaltningsdomstolen i Sardinien) slagit fast, är tillämplig på det i det nationella målet aktuella kontraktet. Sökandena i det nationella målet gjorde dessutom gällande att bland annat artiklarna 115 och 206 i lagstiftningsdekret nr 163/2006 inte var förenliga med unionsrätten, eftersom dessa bestämmelser, som syftar till att utesluta prisjusteringar inom transportsektorn, särskilt när det gäller tillhörande kontrakt avseende städning, strider mot bland annat artikel 3.3 FEU, artiklarna 26 FEUF och 101 FEUF och följande artiklar, samt direktiv 2004/17. Den nationella lagstiftningen är alltså orimlig och omotiverad i förhållande till EU-rätten. Denna lagstiftning är också omotiverat oproportionerlig och kan leda till att anbudsgivare i ett anbudsförfarande för tillhandahållande av städtjänster får en underordnad och svag ställning jämfört med det offentliga företaget, vilket leder till en avtalsrättslig obalans som är orättvis och oproportionerlig och som slutligen påverkar reglerna för en effektiv marknad. Slutligen, för det fall att uteslutningen av prisjusteringar i samtliga avtal som ingåtts och genomförts i särskilda sektorer följer direkt från direktiv 2004/17, är detta direktiv ogiltigt.
- 18 Vad gäller den första grund som anförts av de sökande i det nationella målet, har den hänskjutande domstolen uttryckt sin avsikt att avslå denna och därigenom bekräfta det som Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Regionala förvaltningsdomstolen i Sardinien) kommit fram till, det vill säga att det kontrakt som är aktuellt i det nationella målet omfattas av de bestämmelser i lagstiftningsdekret nr 163/2006 som är tillämpliga för särskilda sektorer, eftersom kontraktet är knutet till en funktionell del av dessa sektorer. Den hänskjutande domstolen har angett att den även har för avsikt att ogilla den andra grund som åberopats av sökandena i det nationella målet, eftersom bestämmelserna i lagstiftningsdekret nr 163/2006, som är tvingande, har företräde framför artikel 1664 i civillagen, eftersom parterna i det nationella målet har avtalat en särskild regel som avviker från denna artikel och eftersom villkoret avseende ”oförutsebara omständigheter”, som avses i denna bestämmelse, inte är uppfyllt i förevarande fall. Eftersom den hänskjutande domstolen utgör sista instans och eftersom sökandena i det nationella målet har inkommit med en begäran till den, anser den domstolen emellertid att det ankommer på den att pröva förenligheten med unionsrätten, särskilt vad gäller artikel 206 i lagstiftningsdekret nr 163/2006, i den mån denna utgör hinder för tillämpningen av artikel 115 i samma dekret inte bara för kontrakt inom särskilda sektorer utan också, mot bakgrund av en tolkning av rättspraxis, tjänstekontrakt som, även om de inte omfattas av särskilda sektorer, är knutna till dessa genom en funktionell koppling. Den hänskjutande domstolen har dessutom anført att den, enligt EU-domstolens praxis, är skyldig att till denna senare hänskjuta frågan om giltigheten av direktiv 2004/17, som åberopats av sökanden i det nationella målet.
- 19 Mot denna bakgrund beslutade Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen, Italien) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Är en tolkning av nationell lagstiftning som innebär att det inte är tillåtet med prisjustering i kontrakt inom de så kallade särskilda sektorerna, i synnerhet i kontrakt som tilldelas för något annat än utövande av de typer av verksamhet som anges i direktiv 2004/17, men som har en funktionell koppling till dessa, förenlig med unionsrätten (i synnerhet artikel 3.3 FEU, artiklarna 26 FEUF, 56–58 FEUF och 101 FEUF samt artikel 16 i [stadgan]) och direktiv 2004/17?
- 2) Är direktiv 2004/17 (såvida det ska anses att förbud mot prisjustering i samtliga kontrakt som ingås och genomförs inom de så kallade särskilda sektorerna följer direkt av direktivet) förenligt med de unionsrättsliga principerna (i synnerhet artikel 3.1 FEU, artiklarna 26, 56–58 och 101 FEUF samt artikel 16 i [stadgan]) ’mot bakgrund av att det är orättvist och oproportionerligt samt medför att den avtalsrättsliga balansen ändras och därmed även reglerna för en effektiv marknad?’”

Prövning av tolknings- respektive giltighetsfrågan

Den första frågan

- 20 Genom sin första fråga vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 3.3 FEU, artiklarna 26, 56–58 och 101 FEUF, artikel 16 i stadgan och direktiv 2004/17 ska tolkas så, att de utgör hinder för nationella bestämmelser, såsom de som är aktuella i det nationella målet, som inte föreskriver en regelbunden justering av priserna efter tilldelning av kontrakt inom de sektorer som omfattas av nämnda direktiv.
- 21 För det första bör det erinras om att det, enligt domstolens fasta praxis och inom ramen för det samarbete som har inrättats mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna, krävs att den nationella domstolen noggrant iakttar kraven avseende innehållet i en begäran om förhandsavgörande vilka uttryckligen anges i artikel 94 i EU-domstolens rättegångsregler, vilka den nationella domstolen förväntas känna till, eftersom det är nödvändigt att komma fram till en tolkning av unionsrätten som är användbar för den nationella domstolen (dom av den 26 juli 2017, Persidera, C-112/16, EU:C:2017:597, punkt 27 och där angiven rättspraxis). Dessa krav återfinns också i domstolens rekommendationer till nationella domstolar om begäran om förhandsavgörande (EUT C 338, 2012, s. 1).
- 22 Det är följaktligen av avgörande betydelse, såsom anges i artikel 94 a och c i domstolens rättegångsregler, att begäran om förhandsavgörande innehåller dels en kortfattad redogörelse för de relevanta omständigheterna eller, i vart fall, en redogörelse för de faktiska omständigheter som ligger till grund för frågorna, dels en redogörelse för skälen till att den hänskjutande domstolen undrar över tolkningen eller giltigheten av vissa unionsbestämmelser, och för det samband som den hänskjutande domstolen har funnit föreligga mellan unionsbestämmelserna och den nationella lagstiftning som är tillämplig i det nationella målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 juli 2017, Persidera, C-112/16, EU:C:2017:597, punkterna 28 och 29 och där angiven rättspraxis).
- 23 Domstolen konstaterar i detta sammanhang att beslutet om hänskjutande inte innehåller någon förklaring till varför en tolkning av artikel 3.3 FEU och artiklarna 26, 57, 58 och 101 FEUF är relevant för lösningen av tvisten i det nationella målet. Samma sak gäller för artikel 56 FEUF, i den mån den hänför sig till andra aspekter än de som är föremål för domstolens prövning i punkt 32 i denna dom.
- 24 Härav följer att den första frågan i detta avseende inte kan tas upp till sakprövning.
- 25 För det första, vad gäller tolkningen av direktiv 2004/17 och de allmänna principer som ligger till grund för detta, anser den hänskjutande domstolen att det i det nationella målet aktuella kontraktet omfattas av detta direktiv, eftersom kontraktet tilldelats av en upphandlande myndighet i den mening som avses i detta direktiv, i förevarande fall RFI, och att kontraktet, genom en funktionell koppling, är knutet till järnvägstransportverksamheten, vilken omfattas av direktivet.
- 26 I detta avseende följer det av domstolens praxis att direktiv 2004/17 faktiskt är tillämpligt inte bara på kontrakt som tilldelats inom de verksamhetsområden som uttryckligen avses i artiklarna 3–7 i detta direktiv, utan även på kontrakt som, även om de skiljer sig till sin natur och därmed skulle omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, 2004, s. 114), syftar till att utföra de verksamheter som definieras i direktiv 2004/17. I den mån som ett kontrakt, som har tilldelats av en upphandlande enhet, har ett samband med en verksamhet som denna enhet bedriver inom de sektorer som avses i artiklarna 3–7 i detta direktiv, ska kontraktet omfattas av det förfarande som föreskrivs i detta direktiv (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 april 2008, Ing. Aigner, C-323/06, EU:C:2008:213, punkterna 56–59).

- 27 Även om beslutet om hänskjutande inte innehåller några uppgifter om värdet av kontraktet i fråga i det nationella målet, framgår det av handlingarna i målet att detta värde överskrider den relevanta tröskeln för tillämpning av direktivet på 400 000 euro, enligt artikel 16 a i detsamma.
- 28 Direktiv 2004/17 är därför relevant för svaret på den första frågan.
- 29 I detta avseende konstaterar domstolen att det inte av någon bestämmelse i direktivet framgår att det ska tolkas på så sätt att det utgör hinder för bestämmelser i nationella rätt, såsom artikel 115 jämförd med artikel 206 i lagstiftningsdekret nr 163/2006, vilka inte föreskriver en regelbunden prisjustering efter tilldelning av kontrakt inom de sektorer som omfattas av direktivet, eftersom direktivet inte innehåller någon särskild skyldighet för medlemsstaterna att fastställa föreskrifter angående en skyldighet för den upphandlande enheten att bevilja sina avtalspartner en justering uppåt av priset efter tilldelningen av ett kontrakt.
- 30 De allmänna principer som ligger till grund för direktiv 2004/17, bland annat likabehandlingsprincipen och den därur sprungna öppenhetsprincipen i artikel 10 i nämnda direktiv, utgör inte heller hinder för sådana bestämmelser. Tvärtom kan det inte uteslutas att en prisjustering efter det att kontraktet har tilldelats skulle strida mot denna princip (se, analogt, dom av den 7 september 2016, Finn Frogne, C-549/14, EU:C:2016:634, punkt 40). Såsom kommissionen har påpekat i sitt skriftliga yttrande utgör kontraktspriset en faktor av stor betydelse i samband med den upphandlande enhetens bedömning av anbudet, liksom i samband med beslutet att tilldela kontraktet till en operatör. Detta framgår dessutom av att priset nämns i båda de tilldelningsgrunder för kontrakt som anges i artikel 55.1 direktiv 2004/17. Under dessa förhållanden ska den omständigheten, att bestämmelser i den nationella rätten inte föreskriver en regelbunden prisjustering efter tilldelning av ett kontrakt som omfattas av en av de sektorer som avses i detta direktiv, snarare anses främja iakttagandet av dessa principer.
- 31 Av dessa överväganden följer att direktiv 2004/17 och de allmänna principer som ligger till grund för detta ska tolkas så, att de inte utgör hinder för nationella bestämmelser, såsom dem som är i fråga i det nationella målet, som inte föreskriver en regelbunden prisjustering efter tilldelning av kontrakt som omfattas av de sektorer som avses i detta direktiv.
- 32 För det andra, och vad gäller tolkningen av artikel 56 FEUF, påpekar domstolen att denna artikel, i fråga om friheten att tillhandahålla tjänster, förankrar likabehandlings- och icke-diskriminerings- samt öppenhetsprincipen, och att de i det nationella målet aktuella nationella bestämmelsernas konformitet med dessa principer redan har prövats i punkt 30 i denna dom. Det finns därför inget behov av att ånyo tolka nämnda artikel i detta syfte.
- 33 För det tredje, och vad gäller tolkningen av artikel 16 i stadgan, erinrar domstolen om att det i artikel 51.1 i stadgan anges att dess bestämmelser riktar sig till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten. Enligt artikel 51.2 i stadgan innebär stadgan inte någon utvidgning av tillämpningsområdet för unionsrätten utanför unionens befogenheter, den medför inte någon ny befogenhet eller någon ny uppgift för unionen och ändrar inte heller de befogenheter och uppgifter som fastställs genom fördragen. Domstolen ska således, mot bakgrund av stadgan, tolka unionsrätten inom ramen för de befogenheter som unionen tilldelats (se dom av den 10 juli 2014, Julián Hernández m.fl., C-172/13, EU:C:2014:2055, punkt 32 samt där angiven rättspraxis).
- 34 I detta avseende ska det erinras om att begreppet ”tillämpning av unionsrätten” i den mening som avses i artikel 51 i stadgan förutsätter att det föreligger ett samband mellan en unionsrättsakt och den nationella åtgärden i fråga. Domstolen har bland annat slagit fast att de grundläggande rättigheter som garanteras av unionen inte ska vara tillämpliga i förhållande till den nationella lagstiftningen när unionens bestämmelser på det berörda området inte ålägger medlemsstaterna någon specifik skyldighet med avseende på situationen i det nationella målet (se dom av den 10 juli 2014, Julián Hernández m.fl., C-172/13, EU:C:2014:2055, punkt 34 samt där angiven rättspraxis).

- 35 I förevarande fall, och eftersom det av punkterna 29 och 30 i denna dom framgår att varken direktiv 2004/17 eller de allmänna principer som ligger till grund för detta ålägger medlemsstaterna en särskild skyldighet att fastställa föreskrifter som kräver att den upphandlande enheten ska bevilja sina avtalspartner en justering uppåt av priset efter tilldelningen av ett kontrakt, föreligger inte något samband mellan de i det nationella målet aktuella bestämmelserna i lagdekret nr 163/2006 – eftersom de inte föreskriver en regelbunden justering av priserna vad gäller kontrakt inom sektorer som avses i detta direktiv – och direktivet, varför dessa nationella bestämmelser inte ska anses genomföra unionsrätten.
- 36 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande: Direktiv 2004/17 och de allmänna principer som ligger till grund för detta ska tolkas så, att de inte utgör hinder för nationella bestämmelser, såsom dem som aktuella i det nationella målet, som inte föreskriver någon regelbunden prisjustering efter tilldelning av kontrakt inom de sektorer som omfattas av detta direktiv.

Den andra frågan

- 37 Det framgår av domstolens praxis att domstolen ska avvisa en begäran från en nationell domstol när det är uppenbart att den tolkning eller bedömning av giltigheten av en unionsbestämmelse som begärts av den nationella domstolen inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken eller när frågan är hypotetisk (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 mars 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 50 och där angiven rättspraxis).
- 38 I detta avseende konstaterar domstolen att förevarande fråga, genom vilken den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida direktiv 2004/17 är giltigt, bygger på antagandet att de i det nationella målet aktuella bestämmelserna i lagdekret nr 163/2006 genomför detta direktiv, i den del det inte föreskrivs någon regelbunden prisjustering efter tilldelning av kontrakt inom de sektorer som omfattas av nämnda direktiv.
- 39 Eftersom det emellertid av prövningen av den första frågan följer att varken direktiv 2004/17 eller de allmänna principer som ligger till grund för detta, utgör hinder för nationella bestämmelser, såsom dem som är i fråga i det nationella målet, som inte föreskriver en regelbunden prisjustering efter tilldelning av kontrakt som omfattas av de sektorer som avses i detta direktiv, ska förevarande fråga anses vara hypotetisk.
- 40 Under dessa omständigheter konstaterar domstolen att den andra frågan inte kan upptas till sakprövning.

Rättegångskostnader

- 41 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (nionde avdelningen) följande:

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EU) nr 1251/2011 av den 30 november 2011, och de allmänna principer som ligger till grund för detta, ska tolkas så, att de inte utgör hinder för

nationella bestämmelser, såsom dem som aktuella i det nationella målet, som inte föreskriver någon regelbunden prisjustering efter tilldelning av kontrakt inom de sektorer som omfattas av detta direktiv.

Underskrifter